

26.10.2016

Oikeusministeriö
Oikeushallinto-osasto
Tuomioistuinyksikkö

oikeusministerio@om.fi
jennimari.huovinen@om.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.9.2016 OM 3/31/2016

VANTAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUSUNTO KÄRÄJÄOIKEUSVERKOSTON KEHITTÄMISHANKKETTA JA ERÄIDEN ASIARYHMIEN KESKITTÄMISTÄ KOSKEVASTA ARVIOMUISTIOSTA

1. VANTAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN KÄSITTELEMÄT ASIARYHMÄT

Vantaan käräjäoikeudessa ei käsitellä merioikeus-, ryhmäkante-, yrityssaneeraus- eikä sotilasoikeudenkäyntiasioita eikä Vantaan käräjäoikeus ota kantaa näiden asiaryhmien keskittämiseen. Sen sijaan Vantaan käräjäoikeus lausuu maa-oikeusasioiden ja ulosottoasioiden keskittämisestä sekä käräjäoikeusverkoston kehittämisestä.

2. MAAOIKEUSASIAT

Vantaan käräjäoikeudessa toimivan maa-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Vantaan ohella, nykyisen Länsi-Suomen käräjäoikeuden tuomiopiirissä sijaitsevat Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti, Espoon käräjäoikeuden tuomiopiirissä sijaitsevat Espoo ja Kauniainen, Tuusulan käräjäoikeuden tuomiopiirissä sijaitsevat Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Pornainen ja Tuusula, nykyisen Itä-Uudenmaan tuomiopiirissä sijaitsevat Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Porvoo, Pukkila, Pyhtää ja Sipoo sekä Varsinais-Suomen käräjäoikeuden tuomiopiirissä sijaitsevat Salo ja Somero.

Vantaan käräjäoikeus on yhtä mieltä siitä, että maa-oikeuksien tuomiopiirin olisi perusteltua noudattaa uudistettavia käräjäoikeuspiirejä ja maakuntajakoa. Näin ollen esimerkiksi nykyisin Vantaan käräjäoikeuden maa-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Salo ja Somero olisi tarkoituksenmukaista siirtää Varsinais-Suomen käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Siirtoa puoltaa myös asiamääriä osoittava tilasto.

Arviomuistion mukaan maa-oikeuspiirien lukumäärään ei käräjäoikeusverkoston kehittämishankkeen yhteydessä puututtaisi. Sen vuoksi Vantaan käräjäoikeus ei lausu maa-oikeuspiirien lukumäärästä.

Tuomioistuinlain 14 luvun 2 ja 3 §:n nojalla maa-oikeusinsinööri ja maa-oikeusasioita käsittelevä käräjätuomari voidaan suostumuksellaan määrätä toimimaan määrääjäksi toiseen tuomioistuimeen. Näin ollen maa-oikeusasioita voidaan jakaa toisesta tuomioistuimesta saapuvalle puheenjohtajalle ja maa-oikeusinsinöörille. Maa-oikeusasioiden lukumäärä on tällä hetkellä maa-oikeuksissa keskimääräistä alemmalla tasolla. Lisäksi maa-oikeusinsinöörejä on jäämässä eläkkeelle. On toivottavaa, että tuomioistuinlaissa säädettyä mahdollisuutta työmäärän tasaamiseksi myös käytetään. Arviomuistiossa todettua

maaoikeuksien yhteistoimintaa tulisi edistää käräjäoikeuksien laamannien välisin neuvotteluin. Maaoikeusasioiden valmistelun, käsittelyn ja jälkitöiden sekä istuntojen suunnittelun kannalta on tarkoituksenmukaista, että puheenjohtaja ja maaoikeusinsinööri määrätään samasta käräjäoikeudesta, vaikka laki mahdollistaa pelkästään maaoikeusinsinöörin määräämisen toiseen maaoikeuteen. Tuomioistuinlain mukaan siirtomääräyksen käräjätuomarin osalta antaa hovioikeus ja maaoikeusinsinöörin osalta käräjäoikeus. Maaoikeusasioissa siirtomääräyksen sekä maaoikeusinsinöörin että tuomarin osalta tulisi antaa sama tuomioistuin eli käräjäoikeus. Tämä edellyttäisi tuomioistuinlakiin tehtävää korjausta.

Siirtomääräys maaoikeusasioissa tulisi antaa juttukohtaisesti. Tarkoituksenmukaisinta on, että maaoikeusinsinöörin ja puheenjohtajan työskentelytila maaoikeusasioiden valmistelutoimia ja jälkitöitä varten pysyisi niin sanotussa lähettävässä käräjäoikeudessa, vaikka maaoikeuden istunto- ja katselmus toimitetaan vastaanottavan käräjäoikeuden tuomiopiirissä.

Kirjaamisasioiden määrä Vantaan käräjäoikeuden maaoikeutena käsittelemistä valitusasioista on vähäinen. Näin ollen kirjaamisasioiden käsittelyn ja ratkaisemisen mahdollistamisella yksin kirjallisessa menettelyssä ei ole mainittavaa vaikutusta työmäärän vähenemiseen. Vantaan käräjäoikeus pitää kuitenkin kirjaamisasioiden käsittelyn ja ratkaisemisen mahdollistamista kirjallisessa menettelyssä tarkoituksenmukaisena uudistuksena.

3. ULOSOTTOVALITUSASIAT

Ulosottovalitusasioita käsitellään voimassa olevan lainsäädännön mukaan yhteensä 14 käräjäoikeudessa eli Ahvenanmaan, Espoon, Etelä-Karjalan, Helsingin, Keski-Suomen, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Vantaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksissa. Vantaan käräjäoikeuden tuomiopiiri käsittää voimassa olevan lainsäädännön mukaan Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottoviraston toimialueen. Tähän toimialueeseen kuuluvat Vantaan ohella Hyvinkää, Nurmijärvi, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Pukkila, Tuusula, Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen ja Sipoo.

Arviomuistiossa yrityssaneeraus- ja ulosottovalitusasioita on käsitelty yhteisessä kohdassa 2.4. Yrityssaneerausasioilla ja ulosottovalitusasioilla ei ole yhteistä säädöspohjaa. Näiden kahden asiaryhmän keskittäminen kuuteen tai arviomuistion mukaiseen kahdeksaan käräjäoikeuteen ei sen vuoksi tuo tavoiteltavia keskittämisen etuja. Niin ulosottovalitusasioiden kuin yrityssaneerausasioiden keskittämällä tulisi saavuttaa hyötyjä haittojen sijaan.

Ainakin ulosottovalitusasioiden keskittämisessä tulisi lähtökohdaksi ottaa nykyisten tuomiopiirien käsittelemien ulosottovalitusasioiden vuotuiset määrät ja arvioida keskittämistarvetta tästä näkökulmasta lähtien.

Vantaan käräjäoikeuteen saapuu arviomuistion liitteenä olevan tilaston mukaan kolmanneksi eniten ulosottovalitusasioita verrattuna näitä asioita käsitteleviin 14 käräjäoikeuteen. Vantaan käräjäoikeudessa ratkaistaan toiseksi eniten ulosottovalitusasioita näistä käräjäoikeuksista. Tilastotietojen perusteella Vantaan käräjäoikeuteen saapuvien ulosottovalitusasioiden määrä on lisääntynyt edeltävään vuoteen verrattuna 23 prosentilla eli enemmän kuin yhdessäkään muussa käräjäoikeudessa. Käsittelyaikavertailussa Vantaan käräjäoikeus on ollut 14 käräjäoikeudesta toiseksi paras, mikä osoittaa nykyisten toimintojen tehokkuutta.

Vantaan kärjäoikeudessa ulosottovalitusasiat on rooteloitu yhdelletoista (9+2) näihin asioihin erikoistuneelle tuomarille, jotka käsittelevät myös yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevia asioita, talousrikosasioita sekä työoikeusasioita. Sanotulla rooteloinnilla on Vantaan kärjäoikeudessa varmistettu lainkäytön laatu kyseisissä asiaryhmissä.

Ulosottovalitusasioiden keskittämällä Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen synnytetäisiin ilmeisesti suurin ulosottovalitusasioita käsittelevä tuomioistuinyksikkö. Mikäli asiaa konkretisoidaan arviomuistion liitteenä olevien tilastotietojen perusteella Espoon kärjäoikeuteen saapuneiden 138 ulosottovalitusasian sijaan yhdistyvään Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen saapuisi ratkaistavaksi noin 300 ulosottovalitusasiaa vuodessa. Ulosottovalitusasiat ovat kiireellisesti käsiteltäviä asioita. Tähän saakka ulosottovalitusasioita on käsitelty Helsingin hovioikeuspiirissä vain Helsingin, Vantaan ja Espoon kärjäoikeuksissa. Vantaan kärjäoikeudessa käsiteltävien ulosottovalitusasioiden (yhteensä 14 kaupungin/kunnan alueelta) siirtäminen tulevaan Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen edellyttää vastaanottavalta kärjäoikeudelta varsin tuntuvaan varautumista suunniteltuun muutokseen niin tuomariresurssien kuin ulosottoasioiden lainkäytön tuntemuksen osalta. Se, saavutetaanko esitetyllä ulosottoasioiden keskittämällä hyötyjä haittojen sijaan, jää tämän hetkisten tietojen valossa epävarmaksi.

Ulosottovalitusasioista Vantaalta vapautuvat tuomariresurssit on toki mahdollista kohdentaa esimerkiksi riitautuneiden summaaristen asioiden käsittelemiseen, mikäli summaaristen asioiden keskittäminen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuteen toteutuu suunnitellusti.

Asiamäärät ja käsittelyajat sekä lainkäytön laatu huomioon ottaen on perusteltua, että ulosottovalitusasioita käsiteltäisiin jatkossakin Helsingin hovioikeuspiirissä niissä kärjäoikeuksissa, jotka tälläkin hetkellä käsittelevät ulosottovalitusasioita eli tulevissa Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kärjäoikeuksissa ja Helsingin kärjäoikeudessa. Vertailun vuoksi vielä todettakoon, että Vaasan hovioikeuspiirin kärjäoikeuksissa käsitellään vähemmän ulosottovalitusasioita kuin yksin Vantaan kärjäoikeudessa.

Mikäli kärjäoikeusverkoston kehittämishankkeessa päädytään arviomuistion liitteen 6 mukaiseen kahdeksaan ulosottovalitukseen käsittelevään tuomiopiiriin, tulisi laissa ulosottokaaren 11 luvun 2 §:n muuttamisesta määritellä joka tapauksessa Vantaan kärjäoikeudessa vireillä olevien asioiden siirtyvän Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden sijaan. Lainsäädäntöluonnoksessa on ilmeisesti tahaton lapsus verrattuna arviomuistion perusteluosaan.

Laamanni

Heli Pöntinen

Kärjätuomari,
maaoikeusasioiden
vastuutuomari

Nina Hotti